

Handläggare
Alija Vranjkovina
08-508 26 364

Till
Trafiknämnden
2021-03-11

Trygga tunnlar. Genomförandebeslut

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner förslag till genomförande av projekt trygga tunnlar till en investeringsutgift om 13 mnkr.
2. Trafiknämnden ger kontoret i uppdrag att genomföra upphandlingar samt teckna avtal inom ramen för föreliggande genomförandebeslut.
3. Trafiknämnden förklarar ärendet omedelbart justerat.

Gunilla Glantz
Förvaltningschef

Anne Kemmler
Avdelningschef

Jacob Johansson
Tf enhetschef

Sammanfattning

I stadens budget för 2021 gavs trafiknämnden i uppdrag att genomföra trygghetsskapande åtgärder i gång- och cykeltunnlar.

Tunnlar, trånga passager och dåliga ljusförhållanden är faktorer som bidrar till upplevd otrygghet i det offentliga rummet. Projektets mål är att öka den upplevda tryggheten för gående och cyklister.

Trafikkontoret
Infrastruktur

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 364
Växel 08-508 27 200
alija.vranjkovina@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

Kontoret föreslår att trafiknämnden beslutar om genomförande av trygga tunnlar till en investeringsutgift om 13 mnkr.

Bakgrund

Under 2020 har kontoret fått centrala trygghetsmedel för ett pilotprojekt avseende trygghetsskapande åtgärder i gång- och cykeltunnlar om 1,6 mnkr. Dessa medel planerar att använts till att förbättra den upplevda tryggheten vid tre gång- och cykeltunnlar och två broar. Tunnelarna ligger i Rågsved, Farsta, Hässelby gård och broarna i Kista. Belysningen har förbättrats och tavlor med varierade och platsanpassade motiv har monterats på tunnelarnas väggar. Vid valet av lösning har hänsyn tagits till framtida drift och underhåll av tunnelkonstruktionen. Bakgrunden till den nämnda ansökan är den upplevda otryggheten vid passering genom gång- och cykeltunnlar, denna upplevelse har lyfts upp av stadsdelarna under trygghetsvandringar.

I stadens budget för 2021 förstärktes trafiknämndens investeringsbudget med 13 mnkr för att genomföra trygghetsskapande åtgärder i gång- och cykeltunnlar.

Att välja tunnlar, planera, projektera och utföra åtgärder under ett år är en logistisk utmaning för kontoret, vilket beskrivs närmare nedan. Varje åtgärd skulle kunna utföras på delegation, men kontoret har valt att gå upp med ett samlat genomförandebeslut för att kvittera uppdraget, samt för att beskriva arbetssättet och de tidsmässiga utmaningar som finns att förhålla sig till.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret.

Mål och syfte

Genom en upprustning av gång- och cykeltunnlar samt översyn av den anslutande växligheten kommer den upplevda tryggheten i och i anslutning till tunnelarna att öka. Trafiksäkerheten kommer att förbättras då medborgare väljer att gå igenom tunnelarna istället för att gena över en trafikerad väg.

Åtgärdsförslag

I vissa av Stockholms stadsdelar, främst i ytterstaden, spelar tunnlar en central roll för gångtrafikanter och cyklisters framkomlighet.

Dessa tunnlar, ibland med trånga passager och dåliga ljusförhållanden, kan upplevas som otrevliga platser som bidrar till upplevd otrygghet i det offentliga rummet.

Projektet syfte är att öka den upplevda tryggheten i och kring stadens gång- och cykeltunnlar. Trafikkontoret kommer tillsammans med stadsdelsförvaltningarna se över vilka tunnlar som upplevs som otrygga, därefter kommer en prioritering mellan tunnelarna att göras, där även hänsyn tas till genomförbarheten på kort sikt.

Projektet kommer att genomföra åtgärder på tunnelarnas ytskikt, belysning samt den anslutande växligheten. Åtgärder för respektive tunnel kommer att variera beroende av vad som är mest lämpligt.

Avvägningar

I det pilotprojekt som nämndes ovan har en rad olika avvägningar gjorts som kommer att ligga till grund för detta projekt. En av avvägningarna har varit att åtgärderna på tunnelarna inte får försämra möjligheten för framtida drift och underhåll av tunnelarna. Åtgärderna på och i anslutning till tunnelarna ska vara estetiskt tilltalande, förbättra ljuskvalitén samt främja den upplevda tryggheten även detta har tagits i beaktan vid valet av lösning.

En central avvägning i aktuellt projekt har varit den tidsmässiga, vilket beskrivs särskilt under rubriken Tidplan.

Konsekvenser

Trafiksäkerhet

De planerade åtgärderna bedöms öka den upplevda tryggheten för gående och cyklister. Om fler väljer att passera igenom cykel- och gångtunnlar istället för att gena över en trafikerad väg, ökar trafiksäkerheten för både gående och cyklister.

Trygghet

Bedömningen är att de planerade åtgärderna ökar den upplevda tryggheten för gående och cyklister.

Kontoret planerar att förbättra belysningen för att skapa väl upplysta tunnlar samt anslutningar till dessa utan mörka hörn. Kontoret kommer även att arbeta med tunnlarernas ytskikt samt den anslutande vegetationen.

Grönfrågor

Då den anslutande vegetationen kan ha stor effekt på den upplevda tryggheten kommer projektet att ha ett samarbete med stadsdelarna för att röja buskar och så gräs.

Jämställdhet

Inställning till trygghet är en fråga som skiljer sig mellan män och kvinnor. Studier visar att kvinnor i högre utsträckning än män anpassar sina resval utifrån upplevelser av otrygghet. Tunnlar, trånga passager och dåliga ljusförhållanden är faktorer som bidrar till upplevd otrygghet i det offentliga rummet. Åtgärderna bedöms således öka allas, men särskilt kvinnors, möjlighet att röra sig fritt och tryggt i stadsmiljön.

Tidplan

Som beskrivits ovan är det en utmaning att under ett år välja tunnlar, samt sedan planera, projektera och utföra åtgärder. En initial bedömning från kontorets sida är att 13 mnkr kan räcka till åtgärder vid ca 30 tunnlar. Kontorets ambition är att tillsammans med stadsdelsförvaltningarna genomföra en noggrann genomgång av respektive stadsdels tunnlar för att identifiera de där åtgärderna gör störst nytta. Åtgärderna vid varje tunnel behöver sedan planeras individuellt utifrån respektive tunnels förutsättningar. Därefter genomförs en upphandling. Först därefter, när upphandlingen vunnit laga kraft, kan åtgärderna börja genomföras. Det bör även nämnas att materialet ("tavlorna") som används i tunnelarna har upp till tre månaders leveranstid.

Kontoret kan konstatera att det med ovan beskrivna arbetsgång inte kommer vara möjligt att hinna färdigt med åtgärder motsvarande 13 mnkr under 2021. Kontoret bedömer dock att det finns förutsättningar för att slutföra majoriteten av åtgärderna under 2021, samt att slutföra samtliga åtgärder till sommaren

2022. Detta bygger på att urvalet av tunnlar sker etappvis, där ett tiotal tunnlar väljs ut redan under tidig vår. På så vis kan åtgärder i de första tunnlarna planeras under resterande vår och genomföras efter sommaren. Parallellt med detta påbörjas en andra och en sedermera en tredje etapp.

Tidplanen presenteras i tabellen nedan.

Aktivitet	2021	2022
Genomförandebeslut	X	
Projektering/ planering	X	
Upphandling	X	
Entreprenad	X (etapp 1 och 2)	X (etapp 3)

Arbeten med de övriga ytorna i tunneln samt den kringliggande grönskan kommer att genomföras av den upphandlade entreprenören parallellt med installationerna. De sista installationerna beräknas bli klara i under våren 2022. Därefter genomförs vissa slutliga åtgärder som behöver ske i varmare temperaturer. Kontoret bedömer att arbetena i och kring tunnlarna blir klara under juni 2022.

Ekonomi

Projektet finansieras genom särskilda medel inom kontorets utökade investeringsram.

Budgeten på 13 mnkr kommer att delas upp för åtgärder i flera olika tunnlar. I nedanstående tabell framgår den övergripande uppdelningen av utgifterna. Projektet har ännu inga nedlagda utgifter.

	Beräknade kommande utgifter (mnkr)
Utgifter	
Utredning och projektering	1,0
Byggaktörskostnader inkl. byggledning och risk	2,0
Entreprenad	10,0

Summa utgifter	13,0
-----------------------	-------------

Driftkostnader

Bedömningen är att driftkostnaderna ökar marginellt då tavlorna som planeras att sättas upp på tunnlarnas väggar behöver monteras ner innan kommande inspektioner av konstruktionen kan göras. Dessa inspektioner görs i regel var sjätte år. Vid valet av upphängningssystem har driften av konstruktionen tagits i beaktan.

Driftkostnaden för belysningen förblir densamma då armaturerna endast byts ut till nyare modeller med en bättre ljuskälla. Energiförbrukningen för de nya armaturerna bedöms vara något lägre än för nuvarande armaturer.

Projektet beräknas medföra ökade kapitalkostnader med sammanlagt cirka 0,7 mnkr från och med år 2022. Kapitalkostnaderna som avser avskrivningar med en preliminär genomsnittlig avskrivningstid om 20 år och intern ränta om 0,5 procent, minskar därefter successivt med gjorda avskrivningar.

Risk/Osäkerhet

På grund av tidsbrist kommer inte en ordentlig utvärdering av pilotprojektet hinna göras innan entreprenadstarten, vilket kan vara en risk för projektet.

Vid projektstart har kontoret inte projekterat eller planerat vilka tunnlar som ska genomföras, detta ger en osäkerhet för projektets tidplan. De långa leveranstiderna av material samt behovet av att genomföra upphandlingar bidrar till att det finns en viss osäkerhet vid sättningen av tidplanen.

Slut